

TA'LIM PLATFORMALARI ORQALI IQTIDORLI TALABALARDA KASBIY KOMPETENTLIKINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI

Ruzimova Yulduzxon Jumanazar qizi

Urganch davlat universiteti Fizika-matematika fakulteti

“Matematik tahlil” kafedrası o‘qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14177516>

Annotatsiya: Mazkur ilmiy tezisda ta’lim platformalari yordamida iqtidorli talabalarni kasbiy kompetentligini rivojlantirish metodikasi yoritilgan. Ta’limda innovatsion texnologiyalarni qo’llash zarurati, zamonaviy platformalar orqali talabalarni kasbiy faoliyatga yo’naltirishning samaradorligi ilmiy asoslangan. Tadqiqotda platformalarning turlari, ularning funktsionalligi, ta’lim jarayoniga ta’siri va o‘quvchilarning kasbiy mahoratini oshirishdagi o‘rni ko‘rib chiqilgan.

Kalit so‘zlar: iqtidorli talabalar, innovatsion texnologiyalar, interaktiv ta’lim, shaxsiylashtirilgan ta’lim, metodik yondashuv, ta’lim platformalari, kasbiy kompetentlik.

Kirish. Bugungi kunda globallashtirish va raqamli texnologiyalarning tezkor rivojlanishi ta’lim sohasida yangi yondashuvlarni joriy qilishni talab etmoqda. Xususan, iqtidorli talabalarni kasbiy faoliyatga yo’naltirish va ularning kompetentlik darajasini oshirish zamonaviy ta’limning ustuvor yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Bu jarayonda innovatsion ta’lim platformalari va raqamli resurslardan foydalanishning samaradorligi ortib bormoqda. Ta’lim platformalari zamonaviy o‘quv jarayonida interaktiv muhit yaratish, o‘quv materiallarini shaxsiylashtirish va amaliy bilimlarni rivojlantirish uchun keng imkoniyatlar taqdim etmoqda.

Mazkur tadqiqotning dolzarbligi shundaki, ta’lim platformalaridan foydalanish orqali iqtidorli talabalarni kasbiy kompetentligini rivojlantirish faqatgina nazariy bilim berish bilan cheklanmay, ularning amaliy ko‘nikmalarini shakllantirish va mustahkamlash imkonini beradi. Shuningdek, ushbu jarayon talabalarning kasbiy faoliyatga nisbatan motivatsiyasini oshiradi, ularni mustaqil fikrlashga va innovatsion yondashuvlarni qo’llashga rag‘batlantiradi.

Tezisda ta’lim platformalari orqali iqtidorli talabalarni kasbiy rivojlantirish metodikasining nazariy asoslari, amaliy qo’llanilishi va natijaviy samaralari tahlil qilingan. Shu bilan birga, mazkur masalada mavjud muammolar va ularni bartaraf etishning samarali usullari haqida fikr-mulohazalar ilgari surilgan.

Mazkur tadqiqotda iqtidorli talabalar kasbiy kompetentligini ta’lim platformalari orqali rivojlantirish uchun quyidagi metodik yondashuvlar ishlab chiqildi: Talabalar bilim darajasi va qiziqishlarini inobatga olib, ta’lim materiallarini individual ravishda shakllantirish va platforma orqali ularga moslashtirilgan topshiriqlarni taqdim etish. Ushbu yondashuv talabalarning o‘z-o‘zini rivojlantirishiga ko‘maklashadi va motivatsiyani oshiradi.

Ta’lim platformalaridagi testlar, virtual laboratoriyalar, videodarslar va muhokamalar orqali talabalarning faol ishtirokini ta’minlash. Interaktiv materiallardan foydalanish talabalarning amaliy ko‘nikmalarini mustahkamlashga yordam beradi. Talabalar bilim darajasini muntazam ravishda tahlil qilish va platforma orqali avtomatlashtirilgan baholash tizimlari yordamida ularning yutuqlarini kuzatib borish. Bu usul talabalarning rivojlanishini aniqlash va zarur bo‘lsa, ta’lim jarayonini qayta tashkil qilish imkonini beradi.

Ta'lim platformalarida kasbiy vaziyatlarga asoslangan topshiriqlarni qo'llash. Misol uchun, real hayotdagi masalalarni yechish, loyiha asosida ta'lim berish va simulyatsiya usullaridan foydalanish talabalarni o'z kasbiy faoliyatlariga tayyorlashda muhim o'rin tutadi. Platformalarda guruhli loyiha va vazifalarni tashkil qilish orqali talabalarda muloqot, muammolarni birgalikda hal qilish va jamoaviy ish ko'nikmalarini rivojlantirish. Zamonaviy ta'lim platformalaridan, masalan, Moodle, Coursera, Google Classroom va boshqa interaktiv dasturlardan foydalanish. Ular orqali talabalar o'z bilimlarini mustaqil ravishda kengaytirishi va chuqurlashtirishi mumkin.

Ushbu metodika talabalar faoliyatini har tomonlama rivojlantirishga qaratilgan bo'lib, ular kasbiy faoliyatda muvaffaqiyat qozonish uchun zarur bo'lgan bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishiga xizmat qiladi. Shuningdek, bu yondashuvlar talabalarining o'qishga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ularning bilim olish jarayonidagi faolligini ta'minlaydi.

Mazkur tadqiqotda ta'lim platformalari orqali iqtidorli talabalar kasbiy kompetentligini rivojlantirish bo'yicha ilmiy-nazariy asoslarni aniqlash uchun xorijiy va mahalliy manbalar chuqur o'rganildi. Adabiyotlar tahlilidan ma'lum bo'ldiki, ta'lim platformalari orqali iqtidorli talabalar kasbiy kompetentligini rivojlantirish bo'yicha tadqiqotlar xorijiy va mahalliy miqyosda dolzarbligicha qolmoqda. Biroq, ushbu mavzuni O'zbekiston ta'lim tizimi sharoitida yanada chuqurroq o'rganish va innovatsion yondashuvlarni ishlab chiqish talab etiladi.

Ta'lim platformalari orqali iqtidorli talabalar kasbiy kompetentligini rivojlantirish metodikasi bo'yicha olib borilgan tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, raqamli ta'lim texnologiyalarini qo'llash zamonaviy ta'lim tizimining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Tadqiqot jarayonida olingan ma'lumotlar va kuzatuvlar quyidagi jihatlar bo'yicha muhokama qilindi: Interaktiv ta'lim platformalari, masalan, Moodle, Google Classroom, va Coursera kabi tizimlar talabalarining o'quv jarayonidagi faolligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu platformalar orqali talabalarga nafaqat nazariy bilim, balki real kasbiy muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga yo'naltirilgan topshiriqlar taqdim etiladi. Bu talabalarining kasbiy kompetentligini shakllantirishga katta hissa qo'shadi.

Ta'lim platformalari talabalarining qobiliyatlari va ehtiyojlariga mos ravishda bilimlarni individualizatsiya qilish imkonini beradi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, shaxsiylashtirilgan ta'lim yondashuvi o'quvchilarning o'z-o'zini rivojlantirishga bo'lgan motivatsiyasini oshiradi va bilimlarni samarali o'zlashtirishga xizmat qiladi. Platformalarda real vaziyatlarga asoslangan topshiriqlarni joriy etish orqali talabalarining amaliy ko'nikmalari sezilarli darajada oshadi. Simulyatsiyalar, loyihaviy ishlar va muammoli vaziyatlarni tahlil qilish kabi metodlar talabalarga nazariy bilimlarni amaliy faoliyat bilan bog'lash imkonini beradi.

Ta'lim platformalarini joriy etishda texnik va tashkiliy muammolar kuzatilmoqda. Jumladan, talabalar va o'qituvchilar uchun yetarli darajada raqamli savodxonlikning yetishmasligi, internet resurslarining cheklanganligi, shuningdek, ba'zi platformalarning moslashuvchan emasligi ta'lim jarayoniga to'sqinlik qilishi mumkin. Ushbu muammolarni hal etish uchun raqamli savodxonlikni oshirish bo'yicha maxsus dasturlar ishlab chiqilishi talab etiladi. Ta'lim platformalarida jamoaviy ishlashga yo'naltirilgan topshiriqlar, masalan, guruh loyihalari va hamkorlikda muhokama qilish, talabalarining kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Ushbu metodika nafaqat talabalarining individual kasbiy

bilimlarini oshiradi, balki jamoaviy faoliyatda muvaffaqiyatga erishish qobiliyatlarini ham shakllantiradi.

Muhokama jarayonida aniqlanganki, ta'lim platformalari orqali kasbiy kompetentlikni rivojlantirish nafaqat talabalar uchun, balki o'qituvchilar uchun ham samarali bo'lib, ular darslarni sifatli va zamonaviy usullarda tashkil qilish imkoniga ega bo'ladi. Shu bois, mazkur yondashuvlarni ta'lim tizimiga keng ko'lamda joriy qilish dolzarb masala hisoblanadi.

Xulosa: Mazkur tadqiqot ta'lim platformalari orqali iqtidorli talabalar kasbiy kompetentligini rivojlantirishning metodik asoslarini belgilashga qaratilgan bo'lib, olingan natijalar quyidagicha umumlashtiriladi: Ta'lim platformalari talabalar bilimlarini shaxsiylashtirish, interaktiv muhit yaratish va amaliy ko'nikmalarni shakllantirishda yuqori samaradorlikka ega. Ular zamonaviy ta'lim jarayonida talabalarning faolligi va qiziqishini oshirishda muhim vosita sifatida xizmat qiladi. Platformalar orqali kasbiy kompetentlikni rivojlantirishda individual yondashuv, interaktiv ta'lim materiallari, va amaliy topshiriqlarni joriy etish samarali natija berishini tasdiqladi. Bu yondashuv talabalarning kasbiy faoliyatga tezroq moslashishi va mustaqil fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi.

Shunday qilib, ta'lim platformalaridan foydalanish zamonaviy ta'lim jarayonini takomillashtirishning muhim vositalaridan biri bo'lib, iqtidorli talabalarni kasbiy rivojlantirishda ulkan imkoniyatlar yaratadi. Ushbu yondashuvlarni keng ko'lamda joriy qilish va doimiy rivojlantirish zamonaviy ta'limning ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida qaralishi lozim.

References:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Qarori (2021-yil, 6-oktabr). Raqamli iqtisodiyotga o'tish sharoitida ta'limni raqamlashtirish to'g'risida.
2. O'zbekiston Respublikasi Xalq Ta'limi Vazirligi (2022). Ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalarni qo'llash yo'riqnomasi. Toshkent.
3. Moodle. (n.d.). Learning Management System for Online Education. Retrieved from <https://moodle.org>
4. Coursera. (n.d.). Global Online Learning Platform. Retrieved from <https://www.coursera.org>
5. Google Classroom. (n.d.). A Flexible, Easy-to-Use Digital Learning Platform. Retrieved from <https://classroom.google.com>
6. Madraximovich, K. E. (2020). Improving the methodological training of primary school teachers on the basis of innovative approaches. *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences Vol, 8(7)*.
7. Xudoynazarov, E. M. (2019). Didactic possibilities of oral exercises in forming initial classes pupils' mathematical thinking activity. *Eastern European Scientific Journal, Ausgabe. Germany, (1-2019), 249*.
8. Khudoynazarov, E. (2023). Boshlang'ich ta'limda mantiqiy fikrlashini rivojlantirishning ahamiyati. *Молодые ученые, 1(13), 32-37*.